

Naturvärdesinventering på fältnivå, Handenterminalen

Dokumentdatum: 2022-07-11

Reviderad: 2022-11-22

ÅF-Industry AB, Frösundaleden 2 (goods 2E), SE-169 99 Stockholm Sweden
Phone +46 10 505 00 00, Registered office in Stockholm, www.afconsult.com
Corp. id. 556224-8012, VAT SE556224801201

Dokumenttitel: Naturvärdesinventering på fältnivå, Handenterminalen

Skapat av: ÅF Infrastructure AB

Uppdragsledare: Petter Björkman

Författare och fältinventering: Eduardo Ottimofiore, Petter Björkman

Kvalitetsgranskare: Brita Danielsson

Dokumentdatum: 2022-07-11

Reviderad: 2022-11-22

Beställare: Haninge kommun

Omslagsfoto: Handenterminalen (AFRY)

Version: 1.2

Innehåll

1	Bakgrund och syfte	4
2	Geografisk avgränsning av inventeringsområde	4
3	Metodik	6
3.1	Naturvärdesinventering	6
3.2	Naturvårdsarter	8
3.3	Osäkerhetsfaktorer	9
4	Dokumenterade naturvärden	9
4.1	Naturintressen	9
4.2	Rödlistade och fridlysta arter	9
4.3	Tidigare inventeringar	9
5	Resultat	10
5.1	Översiktlig områdesbeskrivning	10
5.2	Landskapsobjekt	13
5.3	Naturvärdesobjekt: överblick	14
5.4	Naturvärdesobjekt med klass 3, påtagligt naturvärde	17
5.4.1	NVO-1	17
5.5	Naturvärdesobjekt med klass 4, visst naturvärde	18
5.5.1	NVO-2	18
5.5.2	NVO-3	19
5.6	Naturvårdsarter och fördjupad artinventering för fåglar	20
6	Rekommendationer	23
7	Referenser	23
	Bilaga 1. Landskapsobjekt	24
	Landskapsobjekt 1. Norra skogsmarken	24
	Landskapsobjekt 2. Östra sjöbanken	25
	Landskapsobjekt 3. Övre Rudasjön	26
	Bilaga 2. Fågelobservationer	27

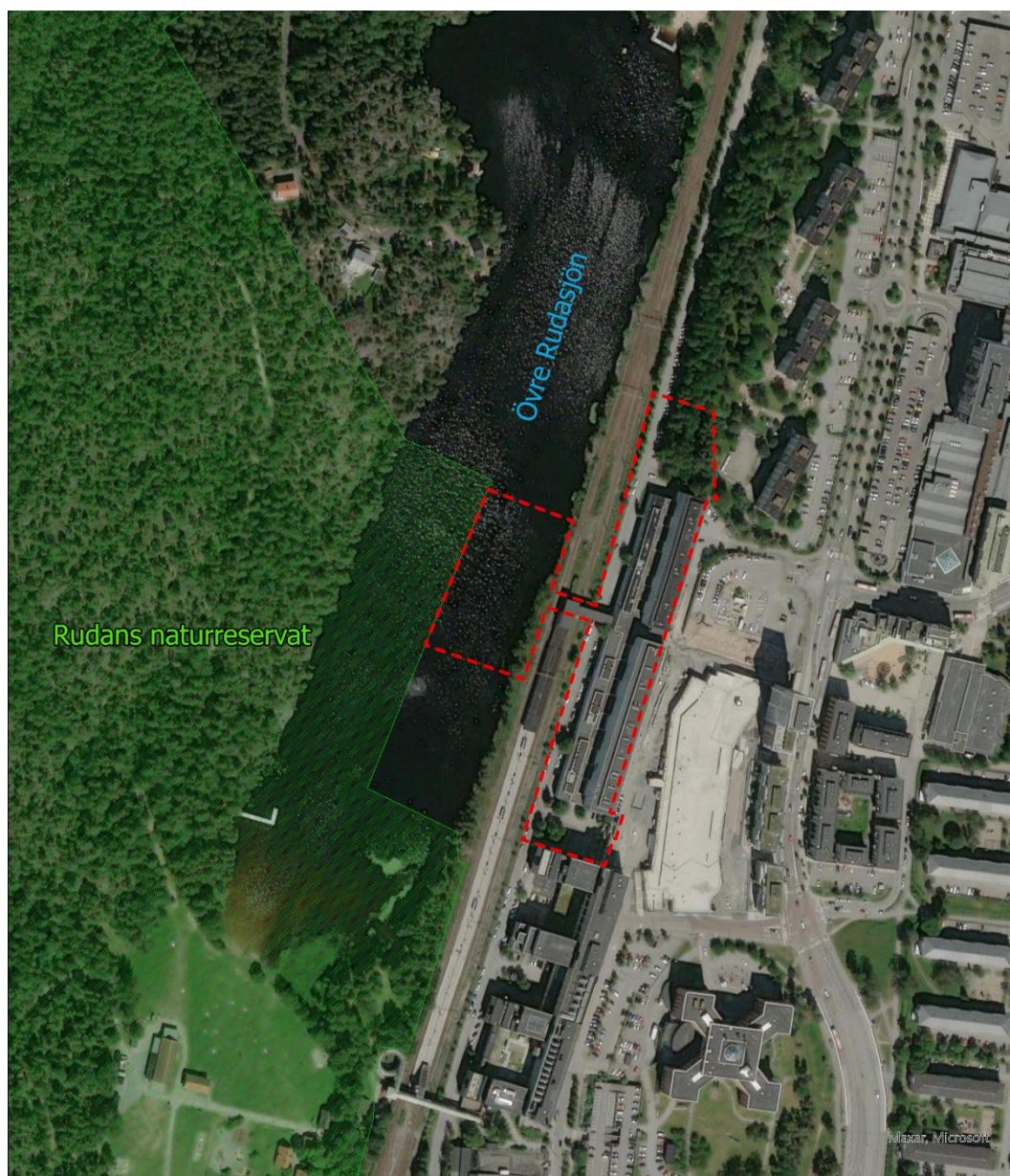
1 Bakgrund och syfte

På uppdrag av Haninge kommun har AFRY genomfört en naturvärdesinventering enligt Svensk Standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) 199000:2014 och Teknisk Rapport (SIS-TR 199001:2014) inom planerad om- och utbyggnation av området Handenterminalen i Handen i Haninge kommun. Naturvärdesinventeringen har genomförts på fältnivå med detaljeringsgrad medel och med tilläggen naturvärdesklass fördjupad artinventering för fåglar, värdeelement träd och naturvärdesklass 4.

Syftet med naturvärdesinventeringen är att identifiera, avgränsa och lokalisera värdefulla naturmiljöer och naturvårdsarter. Resultatet av naturvärdesinventeringen har sammanställts i denna rapport och kommer att utgöra underlag för behov av naturhänsyn, skyddsåtgärder och justeringar i den fortsatta planeringen av Handenterminalens område.

2 Geografisk avgränsning av inventeringsområde

Inventeringsområdet är ca 2,5 ha och är beläget i urban miljö och innefattar en strand till Övre Rudasjön som fortsätter utanför och angränsar till naturreservat. Inventeringsområdet är detsamma som förslag till detaljplaneområde för Handenterminalen. Planområdets norra del utgörs av ett smalare skogsparti som är början av en grön spridningskorridor som sträcker sig norrut mot Kulturparken. Den geografiska avgränsningen av inventeringsområdet visas i figur 1 och 2.

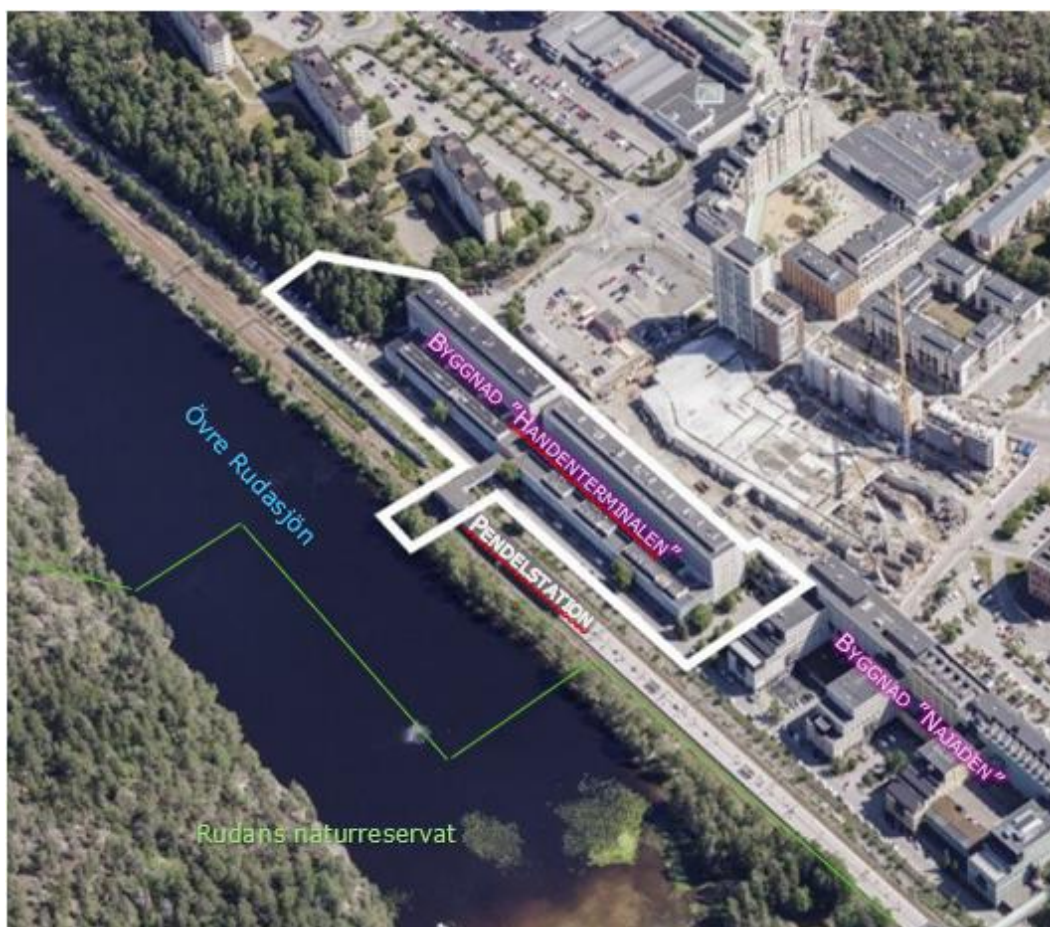

Naturvärdesinventering Handenterminalen, Haninge kommun

- Planområde
- Naturreservat

Figur 1. Geografisk avgränsning av inventeringsområde

Figur 2. Översikt av inventeringsområdet från en annan vinkel. Bakgrundsfoto: Haninge kommun.

3 Metodik

3.1 Naturvärdesinventering

Syftet med naturvärdesinventeringen var att identifiera och bedöma det aktuella områdets naturvärden och betydelse för biologisk mångfald, enligt definitionen för Svensk Standard för naturvärdesinventering (SS 199000:2014) och Teknisk Rapport (SIS-TR 199001:2014).

Detaljeringsgraden medel användes för inventeringen. Detta innebär att minsta obligatoriska karteringsenhet är en yta av 0,1 ha eller mer eller linjeformat objekt med längd av 50 m och bredd på 0,5 m eller mer. Tillägg för inventeringen var naturvärdesklass 4, värdeelement träd och naturvärdesklass fördjupad artinventering för fåglar.

Inför fältbesöket genomfördes en förstudie där tidigare dokumenterade naturvärden och arter i området eftersöktes i olika databaser. Informationen eftersöktes hos Länsstyrelsen, VISS, Artportalen, Skogsstyrelsen, Lantmäteriet och Tyresås vattenvårdsförbund.

Fältinventeringen utfördes 16–19 maj 2022. I fält avgränsades och identifierades alla naturvärdesobjekt (ett avgränsat geografiskt område med naturvärde som är av positiv betydelse för biologisk mångfald) och landskapsobjekt. Naturvårdsarter (se

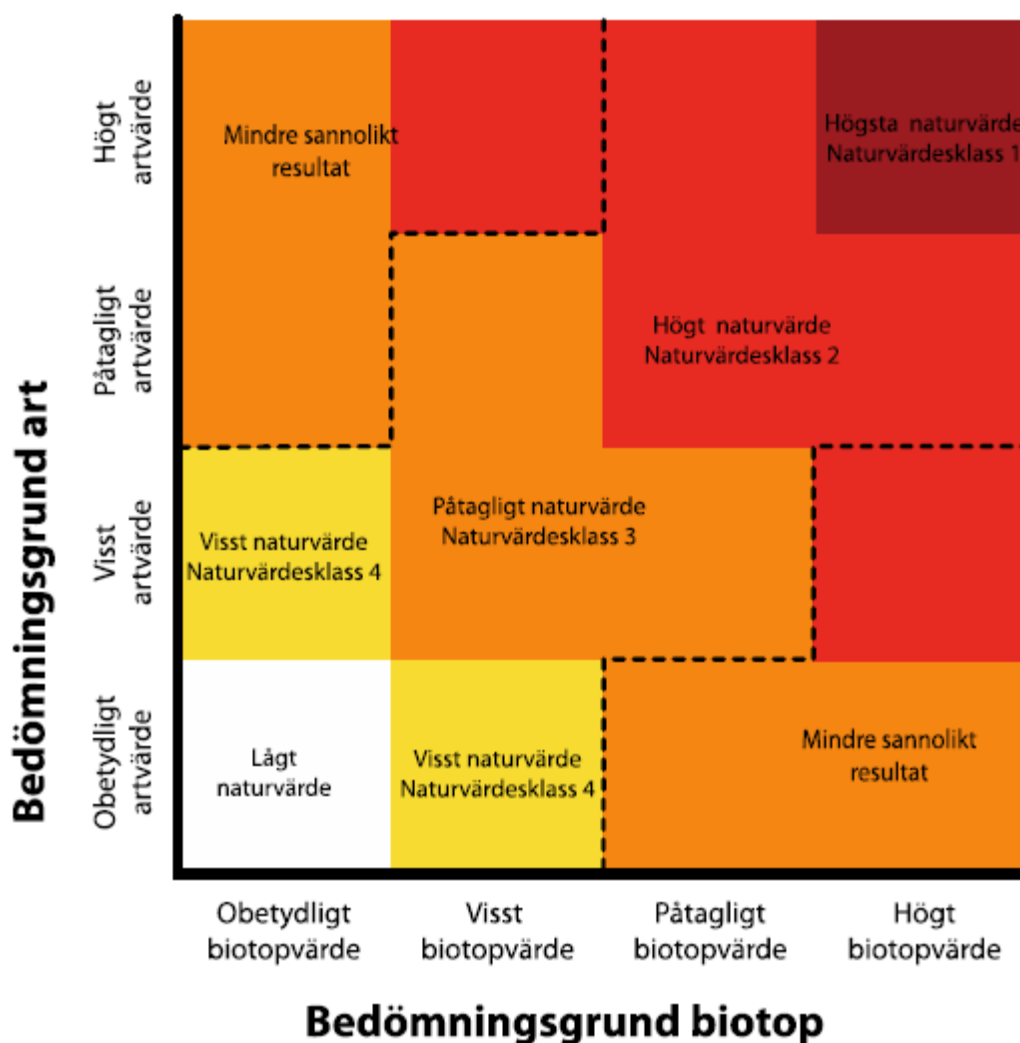
avsnitt 3.2) som påträffades under inventeringen noterades och koordinatsattes samt rapporterades in till Artportalen.

Naturvärdesobjekten bedömdes enligt en fyrgradig skala (klass 1–4) baserat på bedömningsgrunderna art och biotop (Figur 3). Värdeelement bidrar positivt till objektets naturvärdesklassning.

Om naturvärden av landskapsekologisk karaktär identifieras kan ett landskapsobjekt avgränsas. Det gör det om till exempel landskapets positiva betydelse för biologisk mångfald är uppenbart större eller av en annan karaktär än de ingående naturvärdesobjektens betydelse. Landskapsobjekt kan även avgränsas om områden utanför och tillsammans med naturvärdesobjekten skapar en helhet som har positiv betydelse för biologisk mångfald. Landskapsobjekt bedöms inte till naturvärdesklass och kan gå utanför det egentliga inventeringsområdet.

För indelning av biotopgrupp och terminologi användes Teknisk Rapport SIS-TR 199001.

I miljöbalkens hushållningsbestämmelser (3 kap 3 §) anges att mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 1 och 2 är särskilt känsliga ur ekologisk synpunkt. Även naturvärdesobjekt med lägre naturvärdesklass kan vara särskilt känsliga ur ekologisk synpunkt. Naturvärdesbedömningen är således ett stöd för bedömning enligt miljöbalken 3 kap 3 §.

Figur 3. Klassificeringar av ett naturvärdesobjekt vid naturvärdesbedömningen. Källa: SS 199000:2014.

3.2 Naturvårdsarter

Naturvårdsarter är ett samlingsbegrepp för arter som är extra skyddsvärda, signalerar ett område med höga naturvärden eller är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Nedan beskrivs några olika typer av naturvårdsarter.

Rödlistade arter är arter som riskerar att dö ut i Sverige inom en viss framtid. Dessa klassas till nära hotad (NT), sårbar (VU), starkt hotad (EN), akut hotad (CR) eller nationellt utdöd (RE), där NT är den lägsta klassningen. Det är Artdatabanken som avgör om en art ska klassas som rödlistad.

Indikatorarter är arter som har starka kopplingar till vissa faktorer i naturen, såsom skugga, fuktighet, hävd m.fl. och kan därför påvisa ett visst naturförhållande (Jordbruksverket 2003). En indikatorart kan vara en starkare eller svagare indikatorart.

Signalarter är en typ av indikatorart som är lätt att identifiera och som påvisar att området där arten finns kan hysa flera krävande, sällsynta eller rödlistade arter (Jordbruksverket 2003). Signalarter för skogslevande kryptogamer återfinns i

Signalarter av Nitare (2010) och Fältflora över signalarter i skog av Salomon (2017) och för kärlväxter i skog enligt Skogsstyrelsen (2013). För signalarter bland vedlevande insekter har litteraturen av Ehnström och Bjelkefelt (2013) nyttjats.

Skyddade arter är skyddade enligt i artskyddsförordningen (2007:845) och det finns olika starka skyddsföreskrifter för arterna. Fridlysta arter omfattas av 4–9 §§ i artskyddsförordningen och angivna i bilaga 1 eller 2.

3.3 Osäkerhetsfaktorer

Inventeringen genomfördes under senvår vilket innebär att kärlväxter precis börjat blomstra och att senblommande arter därmed inte var synliga. Vissa senhäckande fågelarter var troligen inte aktiva och vissa tidighäckande arter, såsom ugglor, var troligen inte aktiva längre. Felkällan för fåglar ses som mindre viktig vid inventering av öppna ytor då häckningsperioden för fågelarter som nyttjar denna biotop infaller under inventeringstiden.

4 Dokumenterade naturvärden

4.1 Naturintressen

Naturvärdesinventeringsområdet i Handterminalen består bland annat av Övre Rudasjö, vilket innebär att en del av områdets naturtyper omfattas av limniska miljöer och att tillgången till vatten skapar förutsättningar för biologisk mångfald. En tidigare inventering av Övre Rudasjön genomfördes 2021 och sammanfattas i avsnitt 4.3.

I övrigt finns inga tidigare dokumenterade områden med naturvärden inom eller i direkt närhet av inventeringsområdet.

4.2 Rödlistade och fridlysta arter

En utsökning av naturvårdsarter har gjorts inom inventeringsområdet i Artportalen och dessa observationer har inarbetats i respektive objekt. Sökningen har gjorts på samtliga naturvårdsarter (enligt avsnitt 3.2) som inrapporterats de senaste 22 åren (2000–2022). Det är dock få observationer av naturvårdsarter, vilka de flesta utgörs av fågelarter. En sökning för fågelarter har då gjorts med en 250 m buffertzona från inventeringsområdet då fåglar rör sig i landskapet. 95 olika fågelarter rör sig i närheten av planområdet. Av dessa är 33 rödlistade eller prioriterade enligt Skogsvårdslagstiftningen (Skogsstyrelsen 2022). Dessa fågelobservationer redovisas i bilaga 2.

Alla vilda fåglar är fridlysta i Sverige enligt 4 § artskyddsförordningen (SFS 2007:845).

4.3 Tidigare inventeringar

Tyresåns vattenvårdsförbund har låtit genomföra inventeringar i Övre Rudasjön inom inventeringsområdet (Naturvatten i Roslagen, 2021). Inventeringarna genomfördes med nio transekter utspridda längs med hela strandkanten och ut i vattnet. Under inventeringen identifierades 23 arter av makrofauna vilket visar på en god artdiversitet. Arterna förekommer ut till ett djup av 3,8 meter och siktdjupet uppmättes vid inventeringen till 2,1 meter. Vegetationsbeståndet är varierat med flertalet kortskottsväxter i sjön med vekt braxengräs, nålsäv, strandranunkel och sylört. Kransalger har också identifierats med låga förekomstfrekvenser och arterna utgjordes av papillsträpse, glans-/mattslinke och nordslinke.

Övre Rudasjön har inventerats vid tidigare tillfällen 1998 och 2009 och några arter har tillkommit och några frånfallit men djupaste förekomst och siktdjup har varit samma vid alla inventeringar.

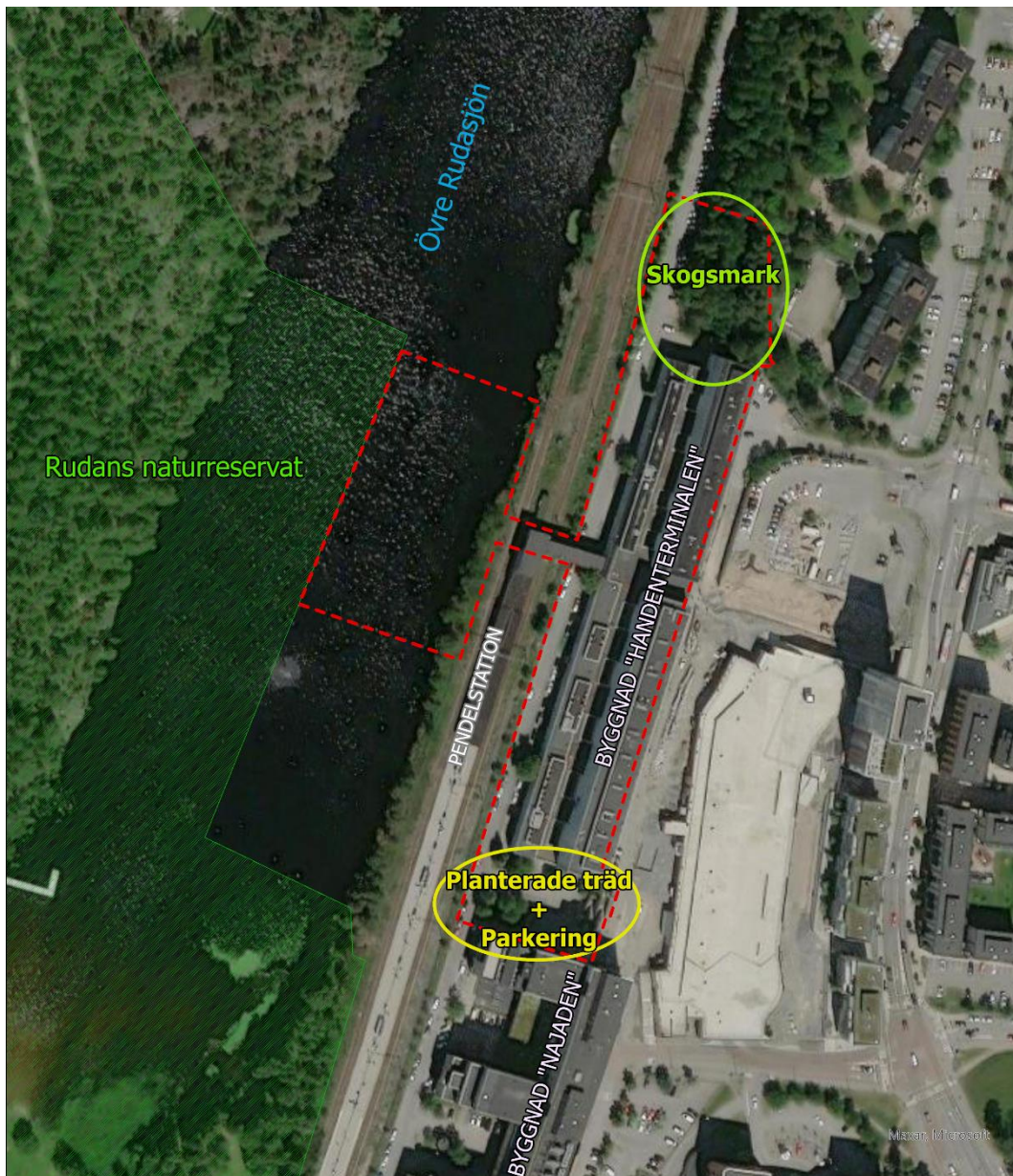
Data i de tidigare inventeringarna bedöms som mycket tillförlitliga varpå ingen ytterligare inventering av vattenområdet har gjorts vid denna naturvärdesinventering.

5 Resultat

5.1 Översiktlig områdesbeskrivning

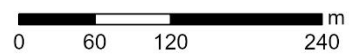
Inventeringsområdet kan delas upp i fyra olika miljöer. Den centrala/östra delen består av bebyggd urbanmark, som omfattas av Handenterminalen (Figur 4 och 5), pendelstationen och Handens stationsväg i mellan (Figur 4 och 6). Den västra delen av inventeringsområdet består av Övre Rudasjöns strandbank. Strandbanken domineras av björk och tall och mindre spontan vegetation. Den södra delen av inventeringsområdet består av några planterade träd och parkeringsplatser. Den norra delen av inventeringsområdet utgörs av en blandskog (del av skogsmark med inslag av parkmiljö som sträcker sig norrut) som domineras av tall och björk. Figur 4 ger visuellt stöd till beskrivningen av inventeringsområdet.

Det finns träd i rader längs Handens stationsväg. Längre norrut utanför inventeringsområdet innefattas träden längs vägens västra sida av generellt biotopskyddet. Inom inventeringsområdet är träden längs Handens stationsväg för små och unga för att omfattas av det generella biotopskyddet i form av en allé. Detta på grund av att de är mindre än 20 cm i diameter i brösthöjd eller har uppnått en ålder av 30 år. Träden längs Handens stationsvägs östra sida har ett för långt avstånd mellan träden, i vissa fall med parkeringsplatser, för att kunna räknas som en allé enligt naturvårdverkets definition (Naturvårdsverket 2014).

Naturvärdesinventering Handenterrinalen, Haninge kommun

- Planområde
- Naturreservat

Figur 4. Översiktlig karta över inventeringsområdet med de olika påpekade delarna.

Figur 5. Östra delen av planområdet. Handenterminalen samt entrén till pendelstationen syns.

Figur 6. Centrala delen av planområdet. Pendelstationen ses till höger vid sjöns östra sida, Handens stationsväg i mitten och byggnaden Handenterminalen på vänster sida i fotot.

5.2 Landskapsobjekt

Tre landskapsobjekt har identifierats (innefattar hela inventeringsområdet och detaljplanen med omgivningar) och anges i tabell 1 och visas i figur 7. En beskrivning av landskapsobjekten presenteras i bilaga 1.

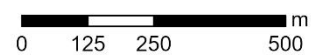
Tabell 1. Identifierade naturvärdesobjekt

Objekt-ID	Naturtyp	Biotoper	Kommentar
LO-1	Skog och träd	Lövrik barrskog, torr-frisk	Ekologisk spridningskorridor, skogsmark
LO-2	Djup sjö	Vegetationsklädd strand	Ekologisk spridningskorridor, vegetation vid sjön, samband med naturreservat i söder
LO-3	Djup sjö	Mesotrof sjö	Ekologiskt samband, sjöar har betydelse för biologisk mångfald

Naturvärdesinventering Handterminalen, Hanninge kommun

- Landskap objekt
- Naturreservat
- Planområde

Figur 7. Landskapsobjekt som noterades vid naturvärdesinventeringen

5.3 Naturvärdesobjekt: överblick

Vid naturvärdesinventeringen har tre naturvärdesobjekt identifierats och avgränsats varav ett objekt har påtagligt naturvärde, klass 3, och två objekt har visst naturvärde, klass 4 (Tabell 2). Kartor över resultatet från naturvärdesinventeringen med identifierade naturvärdesobjekt visas i figur 8. En beskrivning av samtliga naturvärdesobjekt och naturvårdsarter som identifierades i objekten presenteras nedan under respektive avsnitt.

Tabell 2. Identifierade naturvärdesobjekt.

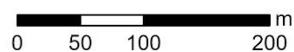
Objekt-ID	Naturtyp	Biotoper	Naturvärdesklass
NVO-1	Skog och träd	Lövrík barrskog, torr-frisk	3
NVO-2	Skog och träd	Vegetationsklädd strand, torr	4
NVO-3	Djup sjö	Mesotrof sjö	4

Naturvärdesinventering Handenterminalen, Haninge kommun

Naturvärdesobjekt

- Klass 3 / Påtagligt naturvärde
- Klass 4 / Visst naturvärde
- Planområde

Figur 8. Översiktlig karta över identifierade naturvärdesobjekt.

5.4 Naturvärdesobjekt med klass 3, påtagligt naturvärde

5.4.1 NVO-1

Skog och träd	Lövrisk barrskog, torr-frisk	Naturvärdesklass 3: påtagligt naturvärde
		

Naturtyp: Skog och träd

Skydd: Objektet innefattas inte av något skydd enligt miljöbalken.

Beskrivning

Blandskogsmark, med barr- och lövträd, dominerad av björk och tall med inslag av lönn och hägg i västslänt. Skogen består av träd med olika ålder och grovlek. Marken är torr med klen utvecklat markskikt som bitvis domineras av skavfråken. Längre upp i slänten förekommer klippta gräsmattsytor. Skogstypen är beroende av störningar såsom områdets användning. Viktig struktur för naturtypen är skötsel och rutiner som används för att hantera området. Denna skogsmark är del av ett större grönt område som sprider sig norrut.

Motivering

Flera fågelarter använder biotopen. Alla vilda fåglar är fridlysta i Sverige. Blandning av trädarter visar en viss artrikedom. Objektet bedöms att ha ett visst artvärde. Samtliga av de fåglar som inrapporterats i artportalen inom inventeringsområdet återfinns i detta objekt. Det är arterna Svartvit flugsnappare (NT), Tallbit (VU), Gråkråka (NT), Björktrast (NT) och Grönfink (EN).

Biotopens vidareutveckling antas vara positiv på grund av områdets sammansättning av unga träd och äldre träd. Dessutom är sådana naturliga biotoper i urban miljö sällsynta i hela Sverige och objektet fungerar som refug inom den antropogena stadsmiljön som finns nuvarande i närheten, särskilt eftersom den är del av en ekologisk korridor. Objektet bedöms därför att ha ett påtagligt biotopvärde.

Sammanfattningsvis bedöms objektet som naturvärdesklass 3: påtagligt naturvärde.

5.5 Naturvärdesobjekt med klass 4, visst naturvärde

5.5.1 NVO-2

Skog och träd	Torr vegetationsklädd strand	Naturvärdesklass 4: påtagligt naturvärde
		

Naturtyp: Djup sjö

Skydd: Objektet innefattas av det generella strandskyddet.

Beskrivning

Torr öppen vegetationsklädd (delvis utfylld) strand med antropogen skötsel nedanför pendelspåret, dominerad av främst äldre träd: björk och tall. Förekomst av tall med fågelbo och tall med ticka. Lingon och ljung dominerar markskiktet som även har inslag av örter av torrängsarter t.ex. rölleka och potentilla-arter.

Motivering

Få fågelarter bedöms använda biotopen, troligen till följd av störningar från terminalen. Blandningen av trädarter visar en viss artrikedom. Inom objekt finns tallar vara en med förekomst av naturvårdsarten tallticka. Objektet bedöms därför att hysa ett visst artvärde.

Sjöar och strandmiljöer innehar normalt minst ett visst naturvärde, eftersom sjöar och strandmiljöer har betydelse för ekologisk mångfald och är sällsynta och hotade naturtyper i ett globalt perspektiv. Detta gäller om sjöars livsmiljöer inte är för störda (av buller eller förorenade till exempel). Sjöar utgör dessutom en förutsättning för att öka biologiska mångfald också på land (SIS-TR 199001:2014, s. 81). I förekommande fall är strandmiljön påverkad av utfyllnad vilket påverkar klassningen av naturvärdet negativt.

Objektet utgörs av en vegetationsklädd strand som anknytas med naturreservat (söderut). Stranden är smal och fungerar som livsmiljö för få fåglar (ett bo noterades). Dess smalhet och närhet till järnvägen (bullerstörning) innebär en negativ påverkan på biotopvärdet. Träden kan hjälpa stabilisera stranden genom att förhindra erosionen och fungera som livsmiljö samtidigt. Objektet bedöms att ha lågt biotopvärde inom området och saknar delvis biotopkvalitet på grund av läget och omfattning. Detta drar ner objektets naturvärde.

Sammanfattningsvis bedöms objektet som naturvärdesklass 4: visst naturvärde.

5.5.2 NVO-3

Djup sjö	Mesotrof sjö	Naturvärdesklass 4: visst naturvärde
		

Naturtyp: Djup sjö

Skydd: Objektet innefattas av det generella strandskyddet.

Beskrivning

Enligt en tidigare inventering av Övre Rudasjö (inkl. inventeringsområde för denna naturvärdesinventering) förekommer 23 arter av makrofauna (ut till ett djup av 3,8 meter, siktdjupet: 2,1 meter). De inventerade bottenarna var ganska varierade och bestod av fin- och grovdetritus, finsediment, sand, grus och sten. Inom inventeringsområdet löper järnvägen längs sjön, och stränderna är påverkade av utfyllnad på den östra sidan av sjön, vilket tyder på en påtagligt mänsklig styrning (Naturvatten i Roslagen, 2021). Vegetationsbeståndet är varierat med flertalet kortskottsväxter i sjön med vekt braxengräs, nålsäv, strandranunkel och sylört. Kransalger har också identifierats med låga förekomstfrekvenser och arterna utgjordes av papillsträfsse, glans-/mattslinka och nordslinke.

Motivering

Den tidigare inventeringen visade på en god artdiversitet. Objektet bedöms att ha ett visst artvärde.

Sjöar har normalt minst ett visst naturvärde, eftersom sjöar har betydelse för ekologisk mångfald och de är sällsynta och hotade naturtyper i ett globalt perspektiv.

Detta gäller om sjöars livsmiljöer är inte för störda (förorenade till exempel). Sjöar utgör dessutom en förutsättning för att öka biologiska mångfald också på land (SIS-TR 199001:2014, s. 81).

Trots att sjön bedöms ha ett högt ekologiskt status i sin helhet (hög ekologisk kvalitet enligt tidigare inventeringen) är delen vid inventeringsområdet tämligen präglad av mänskliga intryck och störning, vilket minskar biotopvärdet inom naturvärdesobjektet. Objektet bedöms att ha ett lågt biotopvärde.

Sammanfattningsvis bedöms objektet som naturvärdesklass 4: visst naturvärde.

5.6 Naturvårdsarter och fördjupad artinventering för fåglar

Under inventeringen i fält påträffades 10 naturvårdsarter inom planområdet vilka beskrivs översiktligt nedan och presenteras i tabell 3. Alla naturvårdsarter som noterades i fält inom planområdet inklusive en 250 m buffertzona visas i tabell 4. Alla dessa uppgifter sammanfattas i figur 9.

Tabell 3. Naturvårdsarter som identifierats vid inventeringen i fält i planområdet. Arterna står i bokstavsordning.

Artnamn	Artgrupp	Skyddsvärde
Blåmes	Fåglar	Fridlyst (LC)
Fiskmåsa	Fåglar	Fridlyst. Rödlistad och klassad till Nära hotad (NT)
Koltrast	Fåglar	Fridlyst (LC)
Rödhake	Fåglar	Fridlyst (LC)
Silltrut (östersjötrut)	Fåglar	Fridlyst. Rödlistad och klassad till Sårbar (VU)
Skata	Fåglar	Fridlyst (LC)
Talgoxe	Fåglar	Fridlyst (LC)
Rådjur (Spår)	Däggdjur	Fridlyst utanför jakttid (LC)
Stadsduva	Fåglar	Fridlyst
Tallticka	Svampar	Signalart. Fruktkroppar visar sig först på tallar som är 100–150 år eller äldre. Rödlistad och klassad till Nära hotad (NT)

Tabell 4. Naturvårdsarter som identifierats vid inventeringen i fält inom planområdet inklusive buffertzona av 250 m. Arterna står i bokstavsordning.

Artnamn	Artgrupp	Skyddsvärde
Blåmes	Fåglar	Fridlyst (LC)
Ekorre	Däggdjur	Fridlyst (LC)
Fiskmåsa	Fåglar	Fridlyst. Rödlistad och klassad till Nära hotad (NT)
Fisktärna	Fåglar	Fridlyst (LC)
Koltrast	Fåglar	Fridlyst (LC)
Lövsångare	Fåglar	Fridlyst (LC)
Nötväcka	Fåglar	Fridlyst (LC)
Ringduva	Fåglar	Fridlyst (LC)
Rödhake	Fåglar	Fridlyst (LC)

Silltrut (Östersjötrut)	Fåglar	Fridlyst. Rödlistad och klassad till Sårbar (VU)
Rådjur (Spår)	Däggdjur	Fridlyst utanför jakttid (LC)
Skata	Fåglar	Fridlyst (LC)
Skrattmå	Fåglar	Fridlyst. Rödlistad och klassad till Nära hotad (NT)
Sothöna	Fåglar	Fridlyst (LC). 1 fynd med bo
Svartvit flugsnappare	Fåglar	Fridlyst. Rödlistad och klassad till Nära hotad (NT). 1 fynd med bo i bohål
Sädesärla	Fåglar	Fridlyst (LC)
Talgoxe	Fåglar	Fridlyst (LC)
Tallticka	Svampar	Signalart. Fruktkroppar visar sig först på tallar som är 100–150 år eller äldre. Rödlistad och klassad till Nära hotad (NT)
Tamduva	Fåglar	Fridlyst (LC)

Naturvärdesinventering Handentterminalen, Haninge kommun

- Planområde med buffert 250 m
- Naturvärdsarter

Figur 9. Naturvärdsarter som noterades på naturvärdesinventeringen och fördjupat artinventering i fält.

6 Rekommendationer

Rekommendationer angående ekologiska samband redovisas i ett separat PM.

7 Referenser

Artdatabanken, Artportalen. Besökt juni 2022

Artdatabanken, Artfakta. Besökt juni 2022.

Haninge kommun. 2018. Stadsutvecklingsplan för Haninge stad - fördjupning av översiktsplanen. Kommunfullmäktige 2018-04-16.

https://www.haninge.se/siteassets/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplanering-och-detaljplaner/op2030/20180416_stup-haninge-stad-antagen-i-kf-webb.pdf

Naturvårdsverket, 2012. Biotopskyddsområden: Vägledning om tillämpningen av 7 kapitlet 11 § miljöbalken Handbok 2012:1, Utgåva 1.

Hallingbäck T, (red.) 2013. Naturvårdsarter. Artdatabanken SLU, Uppsala.

Naturvatten i Roslagen, 2021. Vattenvegetation i Tyresåns avrinningsområde 2021 - Kvarnsjön-Gladö, Ormlången, Trehörningen-Sjödalen, Kvarnsjön-Lissma, Bylsjön, Övre Rudasjön, Tyresöflaten och Albysjön. Rapport 2021:28. <https://tyresan.se/wp-content/uploads/2021/12/Vattenvegetation-i-Tyresans-avrinningsomrade-2021.pdf> [Hämtad 2022-06-17]

Naturvårdsverket. 2014. *Allé - Beskrivning och vägledning för biotopen Allé i bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.* Komplement till Handbok 2012:1 Biotopskyddsområden. 2014-04-15.

<https://www.naturvardsverket.se/globalassets/vagledning/skyddad-natur/biotopskyddsomraden/01-alle-2014-04-15.pdf>

Nitare J, 2010. Signalarter, indikatorer på skyddsvärd skog. Skogsstyrelsens förlag.

Salomon L, 2017. Fältflora över signalarter i skog. Lavar – mossor – kärlväxter. Books on Demand, Stockholm

Skogsstyrelsen. 2022. *Skogsvårdslagstiftningen: Gällande regler 1 april 2022.*

<https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/lag-och-tillsyn/skogsvardslagen/skogsvardslagstiftningen-2022.pdf>

Stockholms läns landsting. 2019. Regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen - RUF 2050. Rapport 2018:10, TRN 2015-0015. http://www.rufs.se/globalassets/e.-rufs-2050/rufs_regional_utvecklingsplan_for_stockholmsregionen_2050_tillganglig.pdf

Svensk Standard 199000:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. 2014-05-26.

Teknisk rapport, SIS-TR 199001:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. 2014-06-25.

Bilaga 1. Landskapsobjekt

Landskapsobjekt 1. Norra skogsmarken

Naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Lövrik barrskog, skött öppen skog

Beskrivning

Detta landskapsobjekt är fortsättningen naturvärdesobjekt NVO-01 och sprider norrut mot grönområden i regionen. Objektet består av blandskogsmark dominerad av björk

och tall, med inslag av lönn och hägg i västslänt. Skogen består av träd av varierande ålder, storlek och grovlek.

Marskiktet är varierat, då denna är torr och omfattas av en slänt med tät vegetation i den södra delen och av öppnare, mark norrut. Som däggdjur flera fältharar (individer) och rådjurspår observerades. Fågelarter som noterades vid inventeringen är björktrast (rödlistad till Nära hotad), blåmes, koltrast, lövsångare, ringduva, rödhake, svartvit flugsnappare (med bo i bohål, rödlistad som Nära hotad), skata, talgoxe och tornseglare (rödlistad till Starkt hotad). I den norra delen av landskapsobjektet noterades lingon, vitsippa och gullviva i marskiktet.

Landskapsobjekt 2. Östra sjöbanken

Naturtyp: Djup sjö

Biotoper: Torr vegetationsklädd strand med träd

Beskrivning

Detta landskaps objekt är fortsättningen naturvärdesobjekt NVO-02 och sträcker sig mot Rudans naturreservat i söder och mot ett trädgårdsrikt villaområde i norr. Objektet består av torr vegetationsklädd strand med antropogen skötsel, i form av slyröjning. Objektet domineras av äldre träd av björk och tall. Förekomst av tall med fågelbo och tall med ticka. Lingon och ljung dominerar markskiktet med inslag av örter av torrängsarter. I landskapsobjektet observerades en ekorre samt flera häckande fågelarter t.ex. sothöna (par med bo noterades), gräsand och knipa.

Landskapsobjekt 3. Övre Rudasjön

Naturtyp: Djup sjö

Biotoper: Mesotrof sjö

Beskrivning

Måttligt näringsrik sjö som inventerades 2021 av Naturvatten i Roslagen åt Tyresåns vattenvårdsförbund. Enligt detta förekommer 23 arter av makrofauna (ut till ett djup av 3,8 meter, siktdjupet: 2,1 meter). Bottnarna var ganska varierade och bestod av fin- och grovdetritus, finsediment, sand, grus och sten. Inom området för naturvärdesinventeringen löper järnvägen längs sjön, och stränderna är påverkade av utfyllnad, vilket tyder på en påtagligt mänsklig styrning (Naturvatten i Roslagen, 2021). Vegetationsbeståndet är varierat med flertalet kortskottsväxter i sjön med vekt braxengräs, nålsäv, strandranunkel och sylört. Kransalger har också identifierats med låga förekomstfrekvenser och arterna utgjordes av papillsträfsse, glans-/mattslinke och nordslinke.

Sjöar har betydelse och skapar förutsättningar för biologisk mångfald. Övre Rudasjön bedömdes ha högt ekologiskt status.

Bilaga 2. Fågelobservationer

Sammanfattning av alla inrapporterade fågelobservationer i Artportalen mellan 2000 och 2022 och med en 300 buffert från planområdet. Rödlistade arter preciseras i rött med upphöjd text. Dessa klassas till nära hotad (**NT**), sårbar (**VU**), starkt hotad (**EN**), akut hotad (**CR**) eller nationellt utdöd (RE), där NT är den lägsta klassningen. Det är Artdatabanken som avgör om en art ska klassas som rödlistad. Prioriterade fågelarter enligt den nuvarande Skogsvårdslagstiftningen (**PRIO**) anges.

Artnamn	Rödlista	Angivna aktiviteter	Antal fynd
Bergfink	LC	Födosökande, förbiflygande	4
Björktrast	NT	Lockläte, förbiflygande, rastande,	27
Blåmes	LC	Spel/sång, lockläte, födosökande, rastande	28
Bofink	NT	Spel/sång, födosökande, rastande	17
Bändelkorsnäbb	LC	Lockläte	1
Domherre	LC	Födosökande, förbiflygande	17
Drillsnäppa	NT	Lockläte	1
Duvhök	NT	Födosökande, förbiflygande	12
Fasan	LC	Rastande	1
Fiskgjuse	LC, PRIO	Förbiflygande	2
Fiskmåså	NT	Ungar, lockläte, födosökande	25
Fisktärna	LC	Födosökande	2
Fjällvråk	NT, PRIO	Rastande	1
Gransångare	LC	Spel/sång	1
Gråhäger	LC	Förbiflygande	8
Gråkråka	NT	Födosökande, förbiflygande	6
Gråsiska	LC	Födosökande	9
Gråsparv	LC	Spel/sång, födosökande, rastande	26
Gråtrut	VU	Födosökande, rastande, förbiflygande	11
Gräsand	LC	Födosökande, rastande, förbiflygande	21
Grönfink	EN	Spel/sång, lockläte, födosökande, rastande, förbiflygande	38
Gröngöling	LC, PRIO	Spel/sång, lockläte, födosökande	3
Grönsiska	LC	Födosökande, stationär	21
Gulsparv	NT	Stationär	1
Gärdsmyg	LC	Spel/sång	1
Gök	LC, PRIO	Spel/sång	2
Havsörn	NT, PRIO	Förbiflygande	2
Hornuggla	NT	Funnen död	1
Hussvala	VU	Bo, ägg/ungar	2
Hämpling	LC	-	1
Härmsångare	LC	Spel/sång	4
Järnsparv	LC	Födosökande	3
Kaja	LC	Lockläte, förbiflygande, stationär	42

Kanadagås	Främmande art	Lockläte, förbiflygande	16
Kattuggla	LC	Lockläte	4
Knipa	LC	Födosökande, rastande, förbiflygande	14
Knölsvan	LC	Födosökande, förbiflygande	3
Koltrast	LC	Spel/sång, lockläte, födosökande, rastande, förbiflygande	49
Korp	LC	Lockläte, födosökande, rastande, förbiflygande	28
Kricka	VU	Rastande	6
Kråka	NT	Födosökande, rastande, förbiflygande	34
Kungsfågel	LC	Födosökande	8
Lärkfalk	LC	Förbiflygande	1
Lövsångare	LC	Spel/sång, födosökande, stationär	8
Mindre hackspett	NT, PRIO	Spel/sång, födosökande	3
Mindre korsnäbb	LC	Födosökande, rastande, förbiflygande	5
Morkulla	LC	Spel/sång	3
Nattskärva	LC, PRIO	Spel/sång	1
Nötskrika	LC	Föda åt ungar, par i lämplig biotop, födosökande, förbiflygande	8
Nötväcka	LC	Lockläte, födosökande	23
Ormvråk	LC	-	2
Pilfink	LC	Födosökande, obs i häcktid i lämplig biotop	12
Ringduva	LC	Spel/sång, par i lämplig biotop, födosökande, rastande	23
Råka	LC	Rastande	1
Rödhake	LC	Spel/sång, födosökande	14
Rödstart	LC	Spel/sång, lockläte, födosökande	5
Rödvingetrast	NT	Spel/sång, födosökande	4
Rörhöna	LC	Obs i häcktid i lämplig biotop, förbiflygande	5
Sidensvans	LC	Födosökande, rastande, förbiflygande	43
Silltrut / Östersjöttrut	VU	Par i lämplig häckbiotop, födosökande, rastande, förbiflygande	43
Skata	LC	Bobygge, födosökande, stationär	50
Skrattmå	NT	Födosökande, rastande	12
Sothöna	LC	Obs i häcktid i lämplig biotop, rastande	4
Sparvhök	LC	Födosökande, förbiflygande	10
Spillkråka	NT, PRIO	Förbiflygande, stationär	2
Stare	VU	Födosökande	4
Steglits	LC	Spel/sång, lockläte, födosökande, rastande, förbiflygande	24
Stenknäck	LC	Födosökande, stationär	5
Stjärtmes	LC	Födosökande, stationär	8
Storlom	LC	-	2
Storskarv	LC	Förbiflygande	1

Strömstare	LC	-	1
Större hackspett	LC	Spel/sång, obs i häcktid i lämplig biotop, födosökande, stationär	30
Större korsnäbb	LC	Fodosökande	1
Svart rödstjärt	LC	Spel/sång	1
Svarthätta	LC	Spel/sång, födosökande	3
Svartmes	LC	Fodosökande	3
Svartvit flugsnappare	NT	Spel/sång, lockläte, födosökande, stationär	14
Sångsvan	LC, PRIO	Förbiflygande	6
Sädesärla	LC	Lockläte, födosökande, rastande, förbiflygande	14
Talgoxe	LC	Lockläte, födosökande, stationär, förbiflygande	33
Tallbit	VU, PRIO	Fodosökande, rastande	16
Taltrast	LC	Spel/sång, födosökande	7
Tamduva	LC	Bo/ägg, bobesök, rastande, förbiflygande,	88
Tjäder	LC, PRIO	Rastande	2
Tofsmes	LC	Lockläte	1
Tornseglare	EN, PRIO	Obs i häcktid i lämplig biotop, födosökande, förbiflygande	19
Trana	LC, PRIO	Sträckande	4
Trädgårdssångare	LC	Spel/sång, stationär	3
Trädkrypare	LC	Fodosökande	5
Vattenrall	LC	Förbiflygande	1
Vigg	LC	Fodosökande	1
Vinterhämsling	VU	Rastande	1
Vitkindad gås	LC	Sträckande	2
Ärtsångare	NT	Spel/sång	2